

Jos van Amsterdam heeft de magie terug gegeven aan de oude instrumenten die door het Natuur- en Letterkundig Genootschap *Physica* aan het einde van de achttiende, begin negentiende eeuw werden gebruikt. Jaap Zomer zet de schutters voor schut, die in 1657 werden geportretteerd door Caesar van Everdingen en Marja Vleugel maakt van de gekortwiekte stads-ooievaar die vroeger de restjes van de vismarkt oppeuzelde een vervaarlijk roofdier. Corrie Breed trekt een gewaagde vergelijking tussen het graven van het Noord-Hollands kanaal in de negentiende eeuw en de aanleg van de Betuwelijn nu. Van het Noord-Hollands kanaal verwachtte Alkmaar een enorme economische impuls, maar niets was minder waar. De Betuwelijn is nog niet gereed, maar er zijn nu al rapporten die beweren dat de lijn meer zal kosten dan dat ze ooit zal opleveren.

Dit jaar, 2004, bestaat Alkmaar 750 jaar en dat wordt onder andere gevierd met de uitgave van *Echo*, een map grafiek van twintig hedendaagse kunstenaars die reageren op een object in de collectie van het Stedelijk Museum Alkmaar. Onder het motto 'kunst gaat over kunst' en 'de vooruitgang in de kunst ligt in het verleden'.

Dit jongleren met motieven, onderwerpen, thema's, stijlen, invloeden, verwijzingen is zo oud als de kunst zelf. Het is zelfs de motor van haar bestaan, al dacht men daar honderd jaar geleden heel anders over. De modernistische opvatting van de kunst kent alleen hemel- en beeldenbestormers, voor wie vernieuwing en vooruitgang het alfa en omega van de kunst is. Cézanne, Kandinsky, Mondriaan, Malewitsj werden eenzijdig gepresenteerd als louter vadermoordenaars die de kunstgeschiedenis aan hun laars laptten. Hun vormexperimenten groeiden uit tot de maat der dingen, tot een ideologie zelfs waar geen kunstenaar van kon afwijken zonder naar de mestvaalt van de geschiedenis te worden verbannen.

Die dogmatische tijden zijn gelukkig voorbij, inmiddels begrijpen we dat het modernisme niet meer was dan een utopische oprisping in een veel langere traditie van reageren op elkaar. De ene kunstenaar laat zich inspireren door de ander en probeert hem waar het kan te overtreffen. Het werkt zelfs andersom: hoe vaak denk je niet aan de Dionysische roes van housemuziek bij het horen van muziek van Händel of Purcell. Een beetje kunstenaar creëert als het ware zijn voorgangers, zoals de schrijver Jorge Luis Borges ooit opmerkte.

Toen ik in 1989 met Ellsworth Kelly op bezoek was in het Frans Hals Museum, wees hij op een witte, driehoekige verfvlek in het groepsportret dat Hals maakte van de regenten van het oude mannenhuis in Haarlem. Kelly herkende zijn eigen werk in een detail van Hals en als Hals die vlek zou hebben geïsoleerd of uitvergroet, zou hij een Kelly hebben gecreëerd.

Frans Hals heeft niet alleen invloed op Ellsworth Kelly, Kelly heeft ook invloed op de manier waarop wij naar Hals kijken. Zo werkt het ook bij dit project. De twintig zeer diverse grafiekbladen die naar twintig verschillende objecten in de collectie van het museum zijn gemaakt, zijn een echo van de objecten, die op hun beurt een echo zijn van de moderne grafiekbladen. Het museum is geen statisch instituut, het kan een broedplaats voor hedendaagse kunst zijn.